

BİR TÜRK KIZININ AMERİKA YOLCULUĞU

FAİK SABRİ DURAN

LÜTFİYE DURAN

VakıfBank Kültür Yayınları: 0309
Edebiyat: 070

**BİR TÜRK KIZININ AMERİKA
YOLCULUĞU**
FAİK SABRİ DURAN&LÜTFİYE DURAN

Hazırlayan
Ahmet Duran Arslan

Yayın Danışmanı
Ekrem Demirli

Proje Editörü
Dr. Hazal Bozyer

Kapak ve Sayfa Uygulama
Faruk Özcan

Son Okuma
Mehmet Can Sevinç

VakıfBank Kültür Yayınları
İnkılap Mahallesi
Dr. Adnan Büyükdenez Caddesi
No: 7/A1 – Kat 13
Ümraniye 34768 İstanbul
Telefon: 0 216 285 9571
www.vbky.com.tr – info@vbky.com.tr
Sertifika No: 40141

© Vakıf Pazarlama San. ve Tic. A.Ş., 2024

ISBN 978-625-6647-27-5

Kitabın tüm yayın hakları VakıfBank Kültür Yayınları'na aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Baskı
Turkuvaz Haberleşme ve Yay. A. Ş.
Güzeltepe Mahallesi Mareşal Fevzi Çakmak Caddesi B Blok No: 29/1/1
Eyüpsultan İstanbul
Telefon: 0212 354 3000
Sertifika No: 46403

1. Baskı: Haziran 2024

BİR TÜRK KIZININ
AMERİKA
YOLCULUĞU

FAİK SABRİ DURAN
LÜTFİYE DURAN

HAZIRLAYAN
AHMET DURAN ARSLAN

FAİK SABRİ DURAN

1884'te İstanbul'da doğan Faik Sabri Duran, Üsküdar Askeri ve Mülki İdadisi ile Saint Benoit'da okumuş, 1900'de mezun olmuştur. 1906'da Paris'e kaçmış, 1908'de Meşrutiyet'in ilan edilmesiyle yurda dönmüştür. 1909'da Maarif Nezareti'nin açtığı sınavı kazanarak Paris'e gitmiş ve Sorbon Üniversitesi'nde coğrafya eğitimi almıştır. 1911'de eğitimini tamamlayıp İstanbul'a dönmüş, Prof. Erich Obst ile İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde "Coğrafya Enstitüsü"nü kurmuştur. 1926'da İstanbul'da döndükten sonra 1928 yılına kadar Maarif Vekâleti Talim ve Terbiye Dairesi'nde çevirmen olarak çalışmış, sonrasında da öğretmenlik yapmıştır. Türkiye Coğrafya Kurumu'nun kurucularından olan Faik Sabri İngilizce ve Fransızcadan pek çok tercüme yapmıştır. 7 Mayıs 1943'te İstanbul'da vefat etmiştir. Çoğunluğu coğrafya ders kitabı ve atlas olmak üzere çeşitli konularda yaklaşık 100 civarında eser kaleme almıştır. *Mösyö Elektrik* ve *Bir Haftada Devr-i Âlem* isiminde iki romanı vardır.

LÜTFİYE DURAN

Faik Sabri Duran'ın, 1913'te İngiliz kökenli Corrinne Rena Hanım ile yaptığı evlilikten doğan kızı Lütfiye, 30 Ağustos 1934'te İstanbul'dan Tevere isimli bir vapurla Dr. Cosette Faust Newton'la birlikte Amerika'ya gitmiştir. Lütfiye Hanım, yaklaşık dört ay süren yolculuğun izlenimlerini mektupla babasına bildirmiş ve *Bir Türk Kızının Amerika Yolculuğu* kitabı böylece ortaya çıkmıştır.

AHMET DURAN ARSLAN

Boğaziçi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden 2014 yılında mezun oldu. Aynı üniversitede "Murathan Mungan'ın Öykülerinde Hegemonik Erkeklik: İfşa ve Darbe" (2016) adlı teziyle yüksek lisansını tamamladı. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde "Memduh Şevket Esendal'da Toplumsal ve Siyasal Tanıklık: Değişim ve Eleştiri" (2022) adlı teziyle doktorasını tamamladı. 2016 yılından bu yana aynı üniversitede araştırma görevlisi olarak çalışıyor. İnceleme ve deneme yazıları birçok edebî mecrada, makaleleri ise muhtelif akademik dergilerde yayımlandı. Anlatıbilim, edebî eleştiri kuramları ve toplumsal cinsiyet temel ilgi alanları arasında yer almaktadır.

ÖNSÖZ

İlk defa 1935 yılında Akşam Matbaası tarafından yayımlanan *Bir Türk Kızının Amerika Yolculuğu*, zaman içerisinde unutulmuş bir seyahatnameye dönüşmüştür. Her ne kadar kitabın kapağında ünlü coğrafyacı Faik Sabri Duran'ın adı yazsa da aslında bu seyahate çıkan ve notları alan kişi, onun kızı Lütfiye Duran'dır. Faik Sabri Bey kitabın ilk sayfalarında yolculuğun nasıl başladığını, bir başka deyişle seyahatnamenin ortaya çıkış sürecini bir tür çerçeve hikâye tekniğiyle anlattıktan sonra sahneden çekilerek sözü kızına bırakır. Bu noktadan itibaren Lütfiye gezip gördüğü yerlerin insanlarına, mekânlarına, kültürlerine, maddi ve manevi değerlerine dair muhtelif izlenimlerini kayda başlar. Günlük tarzında, çoğu zaman tarih bildirerek tuttuğu bu notları da mektuplar aracılığıyla babasına gönderir. Faik Sabri Bey'in, söz konusu notları düzenleyip kitaplaştırması neticesinde ise baba-kız ortaklığında bir Amerika seyahatnamesi vücut bulmuş olur. Bununla birlikte kitabın muhtevası göz önüne alındığında, tüm mektupların sahibi olan Lütfiye Duran'ın eserde başat bir figür olarak öne çıktığı görülür. Buradan hareketle yayınevini kararı gereğince her iki isim de baba-kız müşterekliğini yansıta-cak şekilde kitabın kapağına taşınmıştır.

Burada hemen şunu da belirtmek gerekir ki kitap, ağırlıklı olarak Lütfiye Duran'ın mektuplarından yola çıkılarak hazırlansa ve gerçek kişileri konu alsa da Faik Sabri Duran'ın birtakım müdahaleleriyle de şekillenmiştir. Nitekim Faik Sabri Bey'in

gerek coğrafya konusundaki uzmanlığıyla gerek eklediği bazı ayrıntılı istatistiksel verilerle metnin sınırlarını genişlettiği düşünölmektedir. Bu durumda kitabın, seyahatname ve kurmaca arasında salınan melez bir tür olarak da okunmaya müsait hâle geldiği söylenebilir.

Eserde dikkati çeken noktalardan ilki, Lütfiye'nin metin boyunca kendini "hür bir seyyah" olarak sunma gayretidir. Lütfiye, rehberlerin zamanla iyice ezbere dönüşerek ruh ve heyecanını yitirmiş bilgilerini ilgi çekici bulmaz. Gittiği yerleri herhangi bir epistemik tahakküm altında kalmadan, halkın arasına karışarak, ilk elden kendisi deneyimlemek ister. Cinsiyeti dolayısıyla bazı erkeklerin kendisine gösterdiği pozitif ayrımcılığa ise hiç tahammülü yoktur. Onun bu tavrının, zamanına göre öncü ve cesurca olduğunu bildirmek ve hakkını teslim etmek gerekir.

Kitaptaki dikkate değer noktalardan bir diğeri, Lütfiye'nin bu yolculukta yalnız olmamasıdır. Amerika'da "Lady of Degrees" olarak bilinen, kitapta da "on iki diplomalı âlim kadın" olarak be-timlenen Dr. Cosette Faust Newton ona bu serüvende eşlik eder. Böylelikle Doğulu ve Batılı iki kadın seyyahın muhtelif coğrafyalara yönelik tavır ve izlenimleri kayıt altına alınmış olur. Bir yandan Doğu'yu bir fantezi nesnesi olarak gören Dr. Newton'un oryantalist tavrı, öbür yandan Lütfiye'nin Batı'ya dair incelikli gözlemleri kitabı çağdaşları arasında ayrıcalıklı kılar. Şunu da ifade etmek gerekir ki Lütfiye'nin en büyük meraklarından biri; bazen dayanışma bazen çatışma içinde olduğu Dr. Newton'u seyretmek, onun hâl ve hareketlerini kaydetmektir. Dolayısıyla onun bu Batılı hükümler kadınıla ilgili gözlemlerinin izini sürmek de kitaptaki özgün güzergâhlardan biri hâline gelir.

Lütfiye'nin Batı hakkında sürekli lanse edilen kalıp yargılara itibar etmemesi, Batı'yı tek ve bütüncül bir merkez olarak görmeyip özellikle Amerika ve diğeri Avrupa ülkeleri arasında

muhtelif mukayeselere gitmesi de eserdeki kayda değer noktalar arasındadır. Lütfiye, gezip gördüğü yerleri sadece pasif bir büyülenme ve şaşkınlık hissiyle izlemez; aksine bu yerleri titiz bir eleştirmen misali artı ve eksileriyle değerlendirmeye çalışır. Kalıplaşmış yargıları, genel-geçer bilgileri, temelsiz hükümleri aşmak en büyük arzusudur. Bu yüzden kendi deneyim ve tanıklığına her zaman öncelik verir.

Kitabın ağırlık noktası Amerika (New York, Chicago, Denver, Detroit, Cleveland, Pittsburgh, Ohio) olmakla birlikte bunun dışında birçok seyahat durağı da (Napoli, Palermo, Cezayir, Dubrovnik, Trieste, Malta) notlar arasında kendine yer bulur. Lütfiye, bu şehirlerde kendisine “tuhaf” gelen âdetlerden ve özellikle “garip” kılık kıyafetlerden sıkça söz eder. Bahsi geçen şehirlerin o yıllardaki panoramasından çeşitli izler sunan bu bilgiler, şüphesiz ki seyahatnamenin sınırlarını genişleterek anlatıyı zenginleştirir. Bununla birlikte seyyahın kalp atışlarının hızlandığı asıl yer ise New York’tur.

Lütfiye’nin Amerika’ya dair en çarpıcı izlenimlerinden biri, Amerikalıların kibri ve hız telaşıdır. Onların hem diğer ülkelerle hem kendi aralarında hep bir yarış hâlinde olduğunu kaydeder. Söz konusu yarışın en görünür olduğu saha ise mimaridir. Tabiri caizse göğü delen yapıların, uzun ve sivri kulelerin ya da bir başka deyişle dikey mimarinin şehirlerin kuruluşunda bu denli merkezde olmasını onların kibrine, vitrin arzusuna yorar. Örneğin New York’taki Empire State Binası’nın Paris’in Eyfel Kulesi’ne bir cevap mahiyetinde olduğunu ima eder. Bahsi geçen dikey mimariye dair seyahatnamedeki şu cümleler de kayda değerdir: “Bunu yapanlara sorarsanız size yerin darlığından, kalabalıktan, toprağın pahalılığından ve kiralardan bahsederler. Bunların hepsi doğru, hele iş topluluğu mühim bir sebep ama acaba bu işin içinde biraz da gurur yok mu? Hani şu ‘her şeyin en büyüğü, en azametlisi, en olmazı

bizde' diye göğüs şişirtecek Amerikalı kibri... Herhâlde bunu da hesaba katmalı." New York'taki *gratte-cielleri* birer "kibir göstergesi" olarak düşünen Lütfiye, Detroit'te de benzer manzarayı görünce bu düşüncesini pekiştirir: "Etrafta çok boş arazi var gibi görünüyor. Şehir kolayca genişleyebilirken sivriltmeye bilmem neden lüzum görmüşler. Herhâlde bir zorluk neticesi değil, 'bizde de var' diye bilmek için yapılmış bir gurur nişanesi olacak." Lütfiye'ye göre, kibrin doğası gereği Amerikalılar kendilerini daima üstün görme eğilimindedirler. Kendilerini sonsuz bir yarış içinde hissettiklerinden geride kalmaktan korkar ve nihayetinde hızın esiri olurlar. Bu hız telaşı özellikle New Yorkluların tabiri caizse her adımına, her hareketine yansır: "Büyük istasyonlarda sabahları birbiri peşinden gelen trenlerin boşalttığı kalabalığın sokaklara dağılışını bir seyrederseniz, o zaman New Yorklunun telaşı yürüyüşü hakkında iyi bir fikir alırsınız. Bu, ne Parislinin ne Berlinlinin ne de Londralının yürüyüşüne benzer." Görüldüğü üzere New York, dönemin hâkim ülkeleri konumundaki İngiltere, Fransa ve Almanya'nın başkentleriyle mukayese edilir ve bu mukayese neticesinde Amerika'daki insanların hız ve ilerleme tutkusunun diğer Avrupa ülkelerindeki insanlara oranla daha fazla olduğu sonucuna varılır. II. Dünya Savaşı'ndan sonra Amerika'nın Batı'yı temsil etme hakkını İngiltere ve Fransa'dan aldığı düşünülecek olursa, bu tespit daha değerli hâle gelerek özgün bir nitelik kazanır. Bu açıdan bakıldığında Lütfiye'nin söz konusu gözlemleri, ilerleyen yıllarda tüm dünyaya hâkim bir güç hâline gelecek olan Amerika'nın erken bir habercisi olarak da okunabilir.

Kadınların sosyal hayattaki görünürlükleri de Lütfiye'nin Amerika'da kayda değer bulduğu izlenimleri arasındadır. Lütfiye, buradaki kültür-sanat etkinliklerinde kadınların ön planda olmasına, gündemin onlar tarafından belirlenmesine bir hayli şaşırır. Çoğunlukla ekonomik işlerle meşgul vaziyetteki erkek-

lerin bu toplantılarda esamelerinin dahi okunmamasına hayret eder. Örneğin Dr. Newton'un Denver'da verdiği bir konferansta salonun tamamının kadınlardan oluşması onun için epey alışılmadık bir tablodur. Lütfiye, erkeklerin bu tablodaki yokluğunu mizahi bir üslupla şöyle anlatır: "Konferansçının söze başlayacağı dakika gelinceye kadar her taraftan işitilen kadın seslerinden yapılmış gürültü arasında yalnız bir erkek sesi, hepsini bastırarak yükseliyordu. Bu, radyodaki spikerin önce bir diz bağı sonra bir kayısı kompostosu markası için reklam yapan sesiydi. Ev sahibi, makinenin düğmesini çevirmeyi unutmuş. Demek, bu toplantıdaki biricik erkek sesi mekanik ve görünmez bir hâlde..." Kadın seslerinin erkek seslerinden çok çıktığı bir mekânda olmak belli ki Lütfiye'ye iyi hissettirir. Ayrıca tüm oryantalist tavrına rağmen Dr. Newton gibi güçlü ve başarılı bir kadınla birlikte olmaktan, onun yanında deneyim kazanmaktan da genel olarak memnun olduğu söylenebilir. Onun Batılı kadınlara kendini en yakın hissettiği zamanlar, şüphesiz ki bu dayanışma/ortaklaşma anlarıdır.

Lütfiye'nin, hakkında sayfalarca not aldığı yerlerden biri de Şikago sergisidir. Bu sergi, bilim ve sanattaki yüz yıllık gelişmelerin yanı sıra gelecekteki muhtemel hayat formlarına dair çeşitli tasarımlara da ev sahipliği yapar. Bu tasarımlar arasında Lütfiye'nin dikkatini en çok çeken, gelecek zaman evleri olur: "Burada en ziyade göze çarpan binalar, her tarafı cam ile kaplı ev ile kapısı tavanında olan evdi. İşte bu, tam gelecek zaman evidir. Öyle ya... Herkesin işine gücüne, gezmeye tozmaya havadan tayyarelerle gidip geleceği devirde, ev kapılarının sokak katında olmasında bir lüzum kalmayacak değil mi?" Görüldüğü üzere Lütfiye geleceği tasarlama fikrinden, bu yöndeki ufuk açıcı girişimlere tanıklık etmekten hoşnuttur. Sergide onu etkileyen ve özellikle bahsetmek istediği bir diğer konu ise fen bilimlerine dair muhtelif gelişmelerin sunumudur. Matematik, fizik, kimya,

biyoloji, jeoloji, tıp vb. bilim alanlarındaki gelişmelerin gösterildiği ve katılımcılara sadece teori değil, uygulama deneyiminin de yaşatıldığı bu sunumları takdirle karşılar. Ona göre söz konusu sunumlar, bilginin nasıl cazip ve yaygın kılınabileceğinin iyi bir örneğidir: “Bunu, ekseriyetle yapıldığı gibi, kupkuru levhalardan, grafiklerden ve birçok çizgi ve rakamlardan ibaret bir müze hâlinde bırakmamışlar. Böyle olsaydı kimsenin merakını çekmezdi; herkes bu pavyonların bir kapısından girer, bu levhalar önünde bir hayal gibi hızla geçer ve öteki kapısından kafasında bir şey işlenmemiş olduğu hâlde çıkar giderdi.” Lütfiye, “Batı’nın yeni kalbi” konumundaki Amerika’nın teoriyi uygulamaya geçirme ya da bir diğer deyişle bilgiyi ürüne dönüştürme noktasında ustalaştığını belirtir. Şikago sergisi üzerinden eylemle bütünleşen bilginin nasıl ilgi çekici, kalıcı ve sistematik hâle dönüştürülebileceğini gözler önüne serer. Ona göre salt teoride kalan bilgi, “kuru bir hayal”den başka bir şey değildir. Bu anlamda onun söz konusu düşüncelerini, kendi ülkesine yönelik örtük bir eleştiri olarak da okumak mümkündür ya da en azından özellikle fen eğitiminin kendi ülkesinde de bu şekilde yapılmasına yönelik örtük bir istek... Yine bu bağlamda yazarın, Amerika’nın Pittsburgh şehrinin mottosu olarak belirlediği “Yapmak ve öğrenmek... Öğrenmek ve yapmak...” meselesi de kayda değerdir. Maden ocakları, fabrikaları, her yeri saran demiryolları, sürekli hareket hâlindeki otomobilleri, enstitülere ve kütüphanelere koşuşan öğrencileriyle Pittsburgh, ona durmadan çalışan bir şehir hissini verir. Onun yine bu hisse de özlem duyduğunu söylemek mümkündür.

Lütfiye Amerika’daki yaşamından memnun olsa da birbirinden yoğun ve renkli geçen onca günün ardından artık dönüş vakti gelir çatar. Babası Faik Sabri Bey’e burada biraz daha kalmak istediğini bildiren bir telgraf yazsa da istediği cevabı alamaz.

Bunun üzerine 30 Ağustos 1934 tarihinde Tevere vapuruyla başlayıp Saturnia transatlantiğiyle devam eden yolculuk, 9 Aralık 1934 tarihinde Exmouth vapuruyla son bulur.

Elinizdeki kitabın hazırlanma sürecine dair şunu da paylaşmak isterim ki bariz dizgi ve imla hataları dışında metnin orijinaline sadık kalınmıştır. “Speakeasy”, “gratte-ciel”, “manager” gibi yabancı kelimeler semantik bir karışıklığın önüne geçmek adına -gerektiğinde bazı düzeltmeler ve açıklamalar yapılarak orijinal hâliyle ve italik olarak verilmiştir. Yine bu doğrultuda seyahat edilen bazı yabancı şehir ve mekânların orijinal isimlerini doğru aktarmak için de zaman zaman birtakım düzeltmelere gidilmiştir. Son olarak okurun metne nüfuzunu kolaylaştırmak adına bazı sayfalara açıklayıcı dipnotlar eklendiğini de eklemeliyim.

Türü, yazarı ve inşa süreci itibarıyla Türk edebiyatındaki müstesna eserlerden biri olduğuna inandığım *Bir Türk Kızının Amerika Yolculuğu*, umarım ki hak ettiği ilgiye yakın zamanda kavuşur. Bu esere dikkatimi çekerek onun peşine düşmemi sağlayan sevgili hocam Özlem Ezer’e şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca esere ev sahipliği yaparak onun yeniden gün yüzüne çıkmasını sağlayan değerli VakıfBank Kültür Yayınları ailesine ve tüm bu süreçte kitaba dair heyecanımı paylaşan, desteğini bir an olsun esirgemeyen kıymetli Hazal Bozyer’e çok teşekkür ederim.

Herkese keyifli okumalar!

Ahmet Duran Arslan
Muğla, Mart 2024

YOLCULUĞA NASIL KARAR VERİLDİ?

Geçen ağustos sonlarına doğru idi. Yorgun argın matbaadan eve döndüğüm vakit kızım ve annesi gülüşerek etrafımı aldılar. Hâllerinde bir başkalık vardı. Bir şey isteyeceklerini seziyordum ama ne? Acaba bu gece sinemaya mı gitmek istiyorlar? Yoksa iki haftadan beri misafirimiz olan Doktor Newton isimdeki Amerikalı âlim kadına şehir civarında bir gezme mi yaptırmayı düşünüyorlar? Nihayet kızım dayanamadı:

“Baba... Ben Amerika’ya gidiyorum!” diye heyecanlarının hakiki sebebini ortaya attı ve hemen ilave etti:

“Müsaade ediyorsun, değil mi?”

Sinemaya, gezmeye gitmekle Amerika yolculuğu arasında hayli fark vardı. Düşüncelerimi saplandığı yerden çıkarıp dünyanın öbür ucuna atmak kolay değildi.

“Lulu, bu da nereden çıktı? Amerika’ya gitmek kolay mı sanıyorsun?” diye itiraz ettim.

Biz kızımı aile arasında, küçük ismi olan Lütfiye’den galat olarak, “Lulu” diye çağırırız. Ta küçücükten başlayan bu alışkanlığı bırakamıyoruz. O, bizim için Lulu olduğu kadar dostlarımız,

tanıdıklarımız için ve mektep arkadaşları için de Lulu'dur. Lulu, annesine yardım bekleyen nazarlar fırlatarak:

“Dr. Newton beni Amerika'ya davet ediyor. Onun misafiri olacağım. Konferanslarımı hazırlamakta bana yardım edersin, diyor. Biz yalnız yol masrafını vereceğiz. Bir de bana cep harçlığı vereceksin. O kadar.” diye aralarında geçen konuşmaları ve verdikleri kararları anlatmaya başladı. Olmaz demeye kalmadan Dr. Newton da içeri girdi ve:

“Müsaadenizle Lulu'yu Amerika'ya götürüyorum. Onu çok akıllı ve pek bilgili buldum, Bir Amerika yolculuğu ona daha birçok faydalı şeyler öğretecektir. Bana da büyük yardımı olacak.” dedi.

“Nasıl olur? Şimdiye kadar yanımızdan hiç ayrılmadı. Bu kadar uzak bir yolculuğa gitmesine bilmem annesi razı olur mu? Hem dönüşte yalnız başına buraya kadar nasıl gelecek?” diye itiraz edecek oldum. Annesi:

“Ben izin verdim, gitsin, yeni dünyayı da görsün. Yalnız dönmesine gelince şimdi genç kızlar tek başına tayyare ile okyanusları geçiyorlar.” diye kesbetti. Dr. Newton da:

“Onu bana emniyet edebilirsiniz. Yüklendiğim mesuliyetin ne büyük olduğunu takdir ederim. Sizi hiçbir üzüntü ve kurntuya düşürmeyeceğimden emin olabilirsiniz.” diyince artık söylenecek bir şey kalmamıştı. Hem yolculuk da bir bilgi kucağı değil mi idi? Çok okuyan ve çok gezen arasında birini seçmek lazım gelse ben reyimi ikinciye verenlerdenim. O hâlde böyle bir teklife nasıl hayır diyebilirdim?

“Lulu, yalnız bir şart ile,” dedim, “her gün yolculuğunun jurnalini tutacaksın. Yolda uğrayacağın yerlerden, ziyaret edeceğin şehirlerden gördüklerin, hissettiklerin hakkında bana mektuplar yazacaksın. Ben bunları güzel bir kitap hâline koyacağım. Bunu

1. Jurnal: Günlük.

okuyanlar seninle beraber bir Amerika seyahati yapmış olacaklar. İyi görmeye, gördüklerini iyi anlamaya, tesadüf edeceğin meraklı² yenilikleri araştırmaya çalışacaksın. İşte bana bu vaadi verirsen Dr. Newton'la beraber Amerika'ya gitmene razı olurum.”

12 DİPLOMALI ÂLİM KADIN

Dr. Cosette Faust Newton, Amerika'nın muhtelif üniversitelelerinden 12 diploması olan akıllı, malumatlı³ bir kadındır. Hem tıp ve hukuk hem felsefe ve edebiyat doktoru... Amerika'da onu “Lady of Degrees” yani “Rütbeler Bayanı” diye tanıyorlar. Dallas Üniversitesi'nde muallimlik ve rektörlük etmiş, basılı birkaç mühim eseri var. Son senelerde dünyanın etrafını dolaşmış; Çin'e, Japon'a, Hint'e gitmiş ve Amerika'nın büyük şehirlerinde konferanslar vermiş. Herhâlde kızımın böyle âlim bir kadının yanında bir müddet dolaşması, iyi bir staj olacaktı.

Natta seyahat acentesi, bir haftadır telgrafla cenubi⁴ Avrupa limanlarından bugünlerde New York'a kalkacak vapurlardan birinde yer tutmak için uğraşıp duruyor. Cevaplar hep menfi...⁵ Bu mevsim, Avrupa seyahatine gelen Amerikalıların memleketlerine dönme zamanı... Bu cihetle bütün vapurlarda yerler birkaç hafta evvelden tutulmuş.

Dr. Newton'un yanında birçok bavul ve sandığı var. Bunun için buradan tren ile garbi⁶ Avrupa limanlarından birine giderek oradan vapura binmeyi düşünmek bile istemiyor. Bundan başka

2. Meraklı: İlgi çekici.

3. Malumatlı: Bilgili.

4. Cenubi: Güney.

5. Menfi: Olumsuz.

6. Garbi: Batı.

Doktor'un Şikago'da⁷ vereceği ilk konferansı Őimdiden ilan edilmiŐ, vaktinde Amerika'ya ayak atmıŐ olması lazım.

Nihayet Natta'ya iyi bir haber geldi: Gelecek ayın beŐinde Triyeste'den kalkacak Saturnia transatlantiğinde 792 numaralı kamara⁸ boŐmuŐ, bundan başka da boş yer yokmuŐ, on iki saat iēinde evet-hayır bir cevap vermeli imiŐ. Acentedeki planda 792 numaralı kamaranın yerini gördüm. Bu koca geminin ta nihayet ucunda ve ortada, dıŐarıya penceresi yok. İyi bir yer değil ama başka da çare var mı? İstanbul'dan Ağustos'un 30'uncu günü kalkacak Lloyd Triestino'nun Tevere vapuru Eylül'ün 2'sinde Triyeste'de bulunacak, işte bizim Amerika yolcuları bununla Triyeste'ye kadar giderek oradan üç gün sonra kalkacak transatlantik ile New York yolunu tutacaklardı. Saturnia yolda sekiz limana uğrayacağı iēin bu seyahat çok eğlenceli ve istifadeli olacaktı.

7. Şikago: Chicago.

8. Kamara: Gemi odası.